

DE MONNIKSPARKIET

Myiopsitta monachus

De eerste Brusselse vermelding van de monniksparkiet, die ook wel muiskarkiet genoemd wordt, gaat terug tot 1979. Ontsnapte of losgelaten exemplaren van deze uitheemse soort planten zich tegenwoordig ook vrij voort in andere Europese landen (Spanje, Italië, Duitsland, Nederland, Groot-Brittannië, enz.).

Van de 3 soorten papegaaiaachtigen die zich in Brussel voortplanten, is de monniksparkiet de enige die een gemeenschappelijk nest bouwt. Met dit nest kunnen meerdere koppels vogels naast elkaar, elk koppel in zijn eigen hokje, nestelen. De monniksparkiet is eveneens de enige parkietensoort in Brussel waarvan de borst en de kop niet volledig groen is. Het is ook de enige soort die geen slaapplekken vormt om de nacht door te brengen.

Monniksparkiet (Foto: M. Tomas Millan)

Gemeenschappelijk nest in Ukkel (Foto: O. Beck)

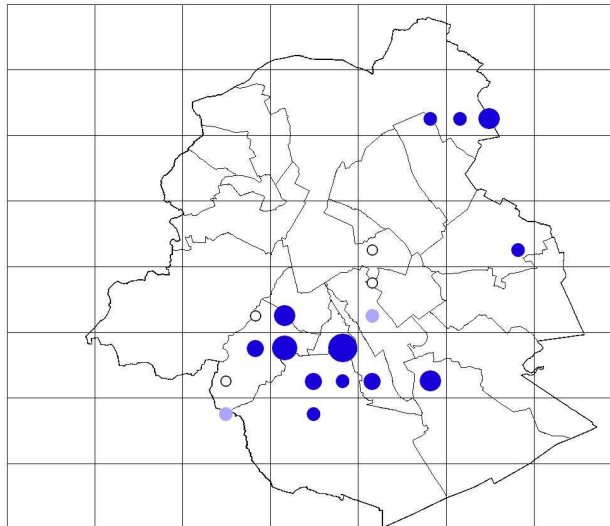
VAN WAAR KOMT DE MONNIKSPARKIET ?

Het natuurlijk verspreidingsgebied van de monniksparkiet ligt in Zuid-Amerika, ten oosten van het Andesgebergte : van Bolivia tot het zuiden van Brazilië tot in het centrum van Argentinië (Patagonië). De soort wordt in de handel verkocht en uit gevangenschap ontsnapte exemplaren hebben een beetje overal ter wereld bevredigende omstandigheden aangetroffen om buiten hun natuurlijke verspreidingsgebied te overleven.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de enige gekende plek in België waar de soort zich voortplant, werd het eerste nest gebouwd op een schouw in het noorden van Ukkel. Toen de schouw bij een storm in 2002 ineenstortte, werden in de onmiddellijke omgeving enkele andere nesten gebouwd. Sinds een tiental jaren breidt de soort zich langzaam in het zuiden van Brussel (Ukkel, Vorst, Elsene) en ook in Watermaal-Bosvoorde uit.

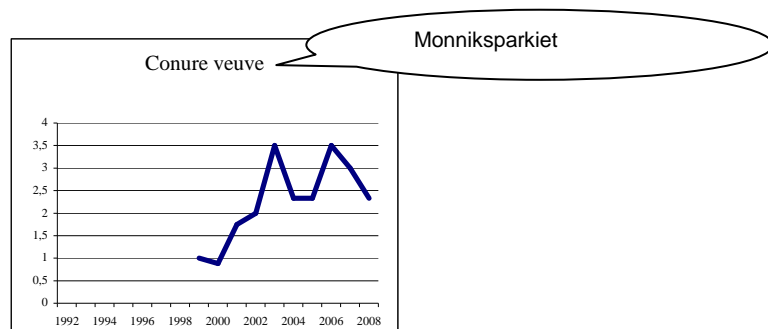
De eerste uit gevangenschap ontsnapte koppels nestelden in 1979. Tot in de jaren 1990 bleef het bij een bescheiden bestand: 30-35 koppels in 1989-91 (Rabosée *et al.*, 1995), 30-40 exemplaren in 1998 (Weiserbs & Jacob, 1999); hierbij bleef de populatie sterk ingeperkt tot het noorden van de gemeente Ukkel. Vanaf 1999 komt er een groei die met het inpalmen van tal van nieuwe sites gepaard gaat. In 1999 worden 50-60 exemplaren geteld (Weiserbs & Jacob, 1999) en in 2000-2004 zijn het er al 125-250. Onder figuur 1 is de verspreidingkaart afgebeeld.

Figuur 1: verspreidingskaart van de monniksparkiet in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Bron: Atlas des oiseaux nicheurs de Bruxelles, Weiserbs & Jacob (2007).

Er wordt verondersteld dat de Brusselse populatie van de soort niet exponentieel zal toenemen. Het is immers waarschijnlijk dat de temperaturen niet voldoende hoog zijn om een dergelijke vermeerdering van de populatie toe te laten. In figuur 2 worden de analyseresultaten volgens de luisterpuntmethode voorgesteld. Er wordt geen echte tendens vastgesteld (niet-betekenisvolle resultaten).

Figuur 2: evolutie van de populatie van de monniksparkiet in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Bron: Aves (2008).

MANIER VAN LEVEN

Voeding: bij ons voedt de monniksparkiet zich voornamelijk met zaden, vruchten, knoppen, jonge scheuten en brood. Het overvloedige voedsel dat bij particulieren in Brussel neergelegd wordt, kan wel eens doorslaggevend zijn om de strengste winters te overbruggen. De monniksparkiet strijkt vaak op de grond neer om voedsel te zoeken. Dit in tegenstelling tot de twee andere soorten van « Brusselse » parkieten die vrijwel de hele tijd in de bomen verblijven.

Slaap: in tegenstelling tot de 2 andere Brusselse parkieten gebruikt de monniksparkiet de nesten om de nacht door te brengen en komt dus niet samen op slaapplaatsen.

Voortplanting: de monniksparkiet bouwt een omvangrijk nest dat meerdere koppels de mogelijkheid geeft om te nestelen (= gemeenschappelijk nest). Dit nest is samengesteld uit takjes die in aangrenzende bomen gevonden en vervolgens op een stevige basis (dikke boomtakken, schouwen buiten gebruik, verlichtingspalen, enz. ...) aangebracht worden. Bij ons worden de jongen in de loop van de lente geboren. De monniksparkiet kan 2 keer per jaar broeden.

Winter: de monniksparkiet blijkt tijdens strenge winters sterk afhankelijk te zijn van kunstmatige voeding.

IDENTITEITSKAART

- **Classificatie:** orde: psittaciformes; familie: papegaaiachtigen; geslacht: Myiopsitta.
- **Beschrijving:** de monniksparkiet is kleiner dan de twee andere soorten van parkieten die in Brussel broeden. De bovendelen zijn groen, maar de borst en de onderkant van de wangen zijn lichtgrijs. Het voorhoofd is licht- tot vrij donkergrijs. De toegevouwen vleugel is gedeeltelijk blauw.
- **Statuut en verspreiding:** uitheemse soort, uit gevangenschap ontsnapt. Beschermd. Als broedvogel in België enkel in Brussel. Heeft zich eveneens in andere streken in Europa en de wereld aangepast.
- **Andere soorten waarmee verwarring mogelijk is:**
De twee andere soorten van parkieten die in Brussel broeden, de halsbandparkiet en de alexanderparkiet, zijn groter en hebben een volledig fel groen onderlichaam (geelgroen bij de jongen) ; hun snavel heeft tenslotte een fellere kleur (roze tot tomaatrood) dan bij de monniksparkiet.

Halsbandparkiet (M. Tomas Millan)

Alexanderparkiet (M. Tomas Millan)

ECOLOGISCHE ROL

De monniksparkiet volgt een voornamelijk vegetarisch dieet. Het lijkt erop dat de soort in Brussel geen regelmatig roofvijand heeft.

ONGEMAKKEN

- Schade aan de bomen: het lijkt erop dat er momenteel geen negatieve gevolgen zijn voor de bomen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
- Gemeenschappelijke nesten: gezien de grote afmetingen van de nesten die al meerdere jaren in gebruik zijn, stellen sommige nesten op termijn mogelijk problemen. Bijvoorbeeld wanneer ze gebouwd zijn op verlichtingspalen (sportstadia), gespannen elektriciteitsdraden, enz. ...
- Invasieve soort: in sommige werelddelen wordt deze soort als een plaag voor de landbouw beschouwd. Totnogtoe werd nooit schade gemeld in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De populatie van deze soort wordt blijvend gevolgd.

MET DE MONNIKSPARKIET "SAMENLEVEN"

De aanwezigheid van deze soort in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft klaarblijkelijk tot nu toe geen enkele hinder veroorzaakt. Toch dient men eraan te herinneren en te onderstrepen dat uitheemse dieren in de natuur loslaten, ongeacht de soort of de herkomst, verboden is.

Ook het voeren van dieren op openbare plaatsen wordt ten zeerste afgeraden. In dit opzicht is het sterk aanbevolen om geen brood meer achter te laten. Er wordt ook aangeraden om het voeren op privéplekken zo veel mogelijk doelgericht te houden zodat enkel bepaalde groepen van soorten (bijvoorbeeld kleine zangvogels) toegang tot het voedsel hebben.

MEER WETEN :

- Infodienst Leefmilieu Brussel: tel.: 02 775 75 75, info@leefmilieubrussel.be
- Zoekt u de gegevens van de milieuambtenaar van uw gemeente, surf dan naar <http://www.brussel.irisnet.be>.
- Andere informatie :
 - Atlas des oiseaux nicheurs de Bruxelles. Weiserbs, A. & Jacob, J.-P. (2007).
 - Invasieve exoten in België: <http://ias.biodiversity.be/ias>

